

Til Finansdepartementet

Tilrådning 18. april 2006

1 Innledning

Det er foretatt en ny vurdering av utelukkelsen av selskapet EADS fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond – Utland.

Grunnlaget for å utelukke investeringer i selskapet på grunn av dets medvirkning til produksjon av klasevåpen er ikke lenger tilstede.

Utelukkelsen av selskapet tilrådes imidlertid opprettholdt da selskapet medvirker til produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

2 Bakgrunn

Den 16. juni 2005 avga Petroleumsfondets etiske råd en tilrådning til Finansdepartementet om uttrekk fra fondet av selskaper som produserer klasevåpen.¹ Selskapet EADS (European Aeronautic Defence and Space Company) var blant de selskaper som var omfattet av denne tilrådningen.

Grunnlaget for å utelukke EADS var at selskapet i et brev til Norges Bank den 8. juni 2005 oppgav at selskapet eide 50% av selskapet TDA gjennom et joint venture med selskapet Thales S.A. EADS oppgav videre at TDA produserte blant annet bombekastergranaten PR Cargo, som av rådet ble ansett å være et klasevåpen som omfattes av fondets etiske retningslinjer.

I et nytt brev til Norges Bank datert 21. mars 2006 meddelte EADS at selskapet ikke lenger eier andeler i TDA, og at grunnlaget for å utelukke selskapet fra investeringer på grunn av produksjon av klasevåpen dermed ikke lenger er tilstede. Norges Bank videresendte brevet til Etikkrådet for Statens pensjonsfond – Utland den 23. mars d.å.

Den 19. september 2005 avga Etikkrådet en tilrådning om uttrekk av selskaper som utvikler og produserer kjernevåpen.² Selskapet EADS blir i denne tilrådningen omtalt på grunn av sitt eierskap i selskapet MBDA og på grunn av utviklingen av det kjernefysiske missilet M51. Da EADS allerede var utelukket på grunnlag av produksjon av klasevåpen, ble selskapet ikke foreslått utelukket også på grunnlag av sin medvirkning til produksjon av kjernevåpen.

Nærmere om MBDA og M51

EADS eier 37,5% av selskapet MBDA.³ MBDA har i følge *Jane's Air Launched Weapons*⁴ kontrakt på å utvikle og produsere missilet ASMP-A for det franske flyvåpenet. ASMP-A beskrives som "nuclear warhead air-to-surface missile". ASMP-A vil i følge *Jane's* utrustes med et kjernefysisk stridshode som blir levert av det statlige franske CEA (*Commissariat à l'Énergie Atomique*). Kontrakten om leveranse av ASMP-A ble inngått i 1996 og leveransene vil være slutført i 2008.

---

¹ Se <http://odin.dep.no/etikkradet/norsk/dokumenter/099001-210002/dok-bn.html>

² Se <http://odin.dep.no/etikkradet/norsk/dokumenter/099001-990072/dok-bn.html>

³ Eierstruktur er omtalt på selskapets hjemmeside:

http://www.mbda.net/site/FO/scripts/siteFO_contenu.php?lang=EN&noeu_id=37

⁴ Database levert av Jane's Information Group med oversikt over missilsystemer. Se www.janes.com

MBDA viser komponenter av ASMP-A på sin egen hjemmeside.⁵ Det er ikke kjent at ASMP-A kan ha noen annen anvendelse enn å levere kjernevåpen.

EADS er også involvert i utviklingen av missilet M51.

*Jane's Missiles and Rockets*⁶ skriver 01.02.05: "EADS SPACE Transportation has signed a contract with the French armament procurement agency (DGA) for production of the M51 submarine-launched ballistic missile (SLBM) The contract covers series production of the M51 weapon system for a period of 10 years. Worth more than EUR3 billion (US\$4 billion), it includes a fixed tranche and several conditional options. EADS SPACE Transportation is prime contractor for the programme, while SNECMA, SNPE, DCN, Thales and Sagem are the main subcontractors...The M51 missile will enter service in 2010 on board the ballistic-missile submarine *Le Terrible*, followed by *Le Vigilant*, *Le Triomphant* and *Le Téméraire* after retrofit...The new missile weighs more than 50 tonnes compared with the 35 tonnes of the current M45. Maximum range will be more than 6,000 km, with altitudes of up to 1,000 km at the peak of its trajectory. It has an increased payload capacity and a higher accuracy than the M45. The M45 can carry up to six TN-75 warheads, each with an estimated yield of 100 kT."

Dette dreier seg om utvikling av et nytt missilsystem (M51) for strategiske kjernevåpen for den franske marine. Data for våpenet er ikke offentlig kjent, men det sammenlignes i artikkelen med det eksisterende M45, som kan føre seks stridshoder, hver med sprengkraft tilsvarende 100 000 tonn TNT.

EADS omtaler utviklingen av M51 også på sine egne hjemmesider: "EADS SPACE Transportation is prime contractor for the ballistic missile systems in France's nuclear deterrent force. The company is responsible for the development and production of the M45 and M51 submarine-launched missiles, as well as for their operating systems and maintenance. Since 1971, the company has overseen the development of five generations of strategic missiles, helping to ensure that France's nuclear deterrent force is effective and operational at a moment's notice."⁷

I brevet til Norges Bank av 21. mars d.å. bekrefter EADS at selskapet er involvert i MBDA og i utviklingen av M51: "On the other hand, our participation in MBDA and in the French M51 program is unquestionable. Unjustified association of EADS with cluster bomb business could impact EADS' reputation in Norway."

Rådet har tidligere vurdert at missiler som ikke har annen funksjon enn å føre kjernefysiske stridshoder må anses som sentrale komponenter til kjernevåpen.⁸ Ved å medvirke til produksjon av missilene ASMP-A og M51 anser dermed rådet at EADS medvirker til produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

---

⁵http://www.mbda.net/site/FO/scripts/siteFO_contenu.php?noeu_id=77&lang=ENU

⁶ Database levert av Jane's Information Group med oversikt over missilsystemer. Se www.janes.com

⁷ Se <http://www.eads.com/web/lang/en/1024/content/OF00000000400004/6/03/31000036.html>

⁸ "Rådet anser at utvikling og produksjon av missiler som ikke har annen mulig anvendelse enn levering av kjernefysiske stridshoder, omfattes av investeringskriteriet, da slike missiler må anses som sentrale komponenter til kjernevåpen" Se <http://odin.dep.no/etikkradet/norsk/dokumenter/099001-990072/dok-bn.html>

3 Tilrådning

Etikkrådet for Statens pensjonsfond - Utland anser at grunnlaget for å utelukke EADS fra investeringer på grunn av produksjon av klasevåpen ikke lenger er tilstede.

Samtidig er det klart at selskapet medvirker til produksjon av kjernevåpen på en måte som gir grunnlag for å tilråde utelukkelse av selskapet fra investeringer. Det tilrådes derfor at utelukkelsen av selskapet EADS fra Statens pensjonsfond – Utland, opprettholdes. Grunnlaget for utelukkelsen er at selskapet medvirker til produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

***

Gro Nystuen
Leder

(sign.)

Andreas Føllesdal

(sign.)

Anne Lill Gade

(sign.)

Ola Mestad

(sign.)

Bjørn Østbø

(sign.)